

O ANTOLOGIE A PAMFLETULUI

Magda Răduță s-a născut la Ploiești în 1977. A studiat la Facultatea de Litere a Universității București (specializarea română–franceză) și la École des Hautes Études en Sciences Sociales (DEA în sociologie literară). Este lector universitar la Departamentul de Studii Literare al Facultății de Litere, Universitatea București. A publicat volumul „*Nici mănuși, nici milă*”: *Trei pamfletari interbelici* (Editura Universității din București, 2013) și articole pe teme de istorie și sociologie literară românească, în mai multe volume colective și reviste de specialitate din România, Franța și Italia. A tradus din limba franceză din Jón Kalman Stefánsson, André Gide, Sandrine Treiner, Salomon Malka, Martha Bibescu etc.

MAGDA RĂDUȚĂ
(editor)

„Îi urăsc, mă!”

O ANTOLOGIE A PAMFLETULUI.
DE LA CRONICARII MUNTENI
LA PAMFIL ȘEICARU

Prefață de
Radu Paraschivescu

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Marieva Ionescu
Coperta: Ioana Nedelcu
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Cristina Jelescu
DTP: Florina Vasiliu, Carmen Petrescu

Tipărit la Real

© HUMANITAS, 2017, pentru prezenta ediție

Textele de la pp. 204–224, 252–258 din această antologie sunt publicate
cu acordul COPYRO – Societate de Gestiune Colectivă a Drepturilor de Autor.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
„Îi urâsc, mă!": O antologie a pamfletului:
de la cronicarii munteni la Pamfil Șeicaru /
ed., comentarii, note: Magda Răduță; pref.: Radu Paraschivescu. –
București: Humanitas, 2017
Conține bibliografie
ISBN 978-973-50-5651-3
I. Răduță, Magda (ed.) (note)
II. Paraschivescu, Radu (pref.)
821.135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382 / 0723 684 194

CUPRINS

<i>Floretă și lături</i> (prefață de Radu Paraschivescu)	7
Înjurând pe ruine. Pamfletul ca gen al indignării și insultei	17
1. Cronicarii munteni, pamfletari din naștere	35
2. „Fără Tăutu, istoria nu se poate înțelege“	54
3. Denunțul direct al nedreptăților: Dimitrie Bolintineanu . . .	65
4. Strâmbătatea incurabilă: Cezar Bolliac	90
5. „Satira morală, satira infernală“: Ion Heliade-Rădulescu . . .	100
6. Modelul pamfletului indirect: Mihai Eminescu	113
7. Vitriol și cerneală violetă: I.L. Caragiale	138
8. Restabilirea proporțiilor: Tudor Arghezi	168
9. Execuții sumare: N.D. Cocea	182
10. „Ura expresivă, magnifica nedreptate“: Ion Vinea	201
11. Pamfletul ca gen inferior: E. Lovinescu	225
12. Furie și fiere: Petre Pandrea	239
13. Un polemist devenit pamfletar: Isac Ludo	250
14. Un învins: Pamfil Șeicaru	259
Bibliografie	283

ÎNJURÂND PE RUINE

Pamfletul ca gen al indignării și insultei

Până de curând, fraza „acest articol/această emisiune e un pamflet și trebuie tratat(ă) ca atare“ apărea foarte des în media autohtonă. „Ca atare“ e sintagma, de un vag încăpător, menită în principal să-l pună la adăpost pe autorul pamfletului de orice consecințe de ordin juridic¹ și să includă genul pamfletului într-o foarte îngăduitoare și onorantă serie a formelor estetice. „Ca atare“ e semnul „atenție, acesta nu este un sens denotativ!“ pus de un autor foarte grijuliu cu grilele de lectură ale publicului său, ceea ce ar suspenda orice altă întrebare privind responsabilitatea reală² a celui care

1. Noul Cod penal (în vigoare din 2014) a dezincriminat insulta și calomnia, infracțiunile pentru care pamfletarii au fost cel mai des aduși în fața instanței. Codul civil prevede în continuare daune morale pentru încălcarea unor drepturi personale (la demnitate, la propria imagine, la viața privată), defăimarea prin presă intrând tot în categoria acțiunilor civile. În ciuda unei tradiții care, de la sfârșitul sec. al XIX-lea, îl consideră o formă foarte specială a libertății de expresie, scrierea unui pamflet nu constituie o cauză de impunitate *ope legis*.

2. Potrivit unei decizii a Consiliului Național al Audiovizualului (martie 2014), posturile de televiziune nu mai pot anunța că un anumit program aparține genului „pamflet“, *reality show* sau *news magazine*, pentru că aceste genuri nu sunt definite în legislația în domeniul audiovizualului din România.

scrie – cel puțin de la Flaubert încoace (sau de la Maiorescu, dacă alegem să privim doar către terenul românesc), tradiția separării eticului de estetic are o istorie lungă și, după cum se vede, rezistentă.

„Ca atare“ mai semnaleză însă ceva: necesitatea – aproape obligația – de a preciza că textul ori emisiunea aparțin genului pamfletar și nu se revendică de la altceva, că nu trebuie cumva confundate cu vreo altă formă de expresie literară/jurnalistică. De ce e nevoie de această practică de *disclaimer* pentru un asemenea text? Știm deja că precizarea cum nu se poate mai directă a apartenenței la un gen nu e nici pe departe obligatorie pentru toate formele literarului – pe o poezie nu scrie că e poezie, nici pe pagina de gardă a unui roman nu apare mereu indicația speciei epice. La fel, pentru genurile presei – genurile de opinie au chiar în interiorul textului scris semnale foarte transparente de apartenență la gen, iar reportajele de televiziune nu-și încheie niciodată genericul cu fraza definitorie „acesta este un reportaj și trebuie tratat ca atare“. Romanul, editorialul ori reportajul nu trebuie „tratate“ în nici un fel, pe când pamfletul, da.

Explicația acestei dificultăți de tratament nu e deloc simplă – ea derivă din natura însăși a pamfletului, aflat mereu la granița dintre jurnalismul de opinie și literatură și funcționând cu un operator singular și foarte sensibil, care complică și mai mult lucrurile: invectiva. Ea este cea care ne semnaleză că suntem în fața unui pamflet – ca orice gen dificil de încadrat, e întotdeauna mai ușor să recunoști un pamflet decât să-l definești. Criteriile de recunoaștere țin de formă și de ton: e un gen al conciziei și al angajării, folosește un discurs argumentativ foarte limpede, antagonic, în care poziția emițătorului e întotdeauna precizată, și are un scop unic: să distrugă simbolic, în efigie, destinatarul. Mijloacele sale sunt alese, toate, din categoria violențelor de limbaj; mai

exact spus, pamfletul *e atunci când* invectiva devine coerentă și verosimilă în discursul provocator. Dacă nu se întâmplă așa – dacă invectiva e enunțată în „goliciunea“ ei și nu e folosită pentru construcția discursivă –, pamfletul nu există.

Viziunea structural-utilitaristă asupra acestui text aflat multă vreme la granița dintre pledoarie și rechizitoriu¹ (într-o simplificare brutală: dacă invectiva „face“ un discurs coerent și verosimil, e pamflet, dacă nu, nu) intră destul de târziu în bogata literatură de specialitate dedicată subiectului. Până în anii 1970 și al lor *linguistic & discursive turn*, cititorul mai mult sau mai puțin specializat știe după un semn infailibil – pentru că aflat *in the eyes of the beholder* – că se află în fața unui pamflet: „pamfletul miroase a pucioasă“². E, așadar, o chestiune de tonalitate: pamfletul n-are nimic sfânt și atacă dezlănțuit, cu furie, un adversar (cel mai adesea uman, dar nu numai, pentru că există la fel de bine și pamflete *ad rem*) căruia nu-i iartă nimic: defecte fizice, familie, erori conștiente sau nu, alcătuire considerată greșită. Cu cât mai șarjat și mai nemilos atacul, cu cât mai caricatural portretul, cu atât mai bine: pamfletul se legitimează multă vreme (doar) prin prezența invectivei, „lucrată“ în construcții hiperbolice și paradoxale.

Până în epoca sa de glorie literară, istoria pamfletului se confundă cu istoria pasiunilor publice de orice fel. Odată cu „părintele democrației“ și al pamfletului modern, Paul-Louis Courier (1773–1825), începe epoca pamfletului profesionist: dârz anticlerical care ajunge în temniță pentru a fi scris împotriva a ceea ce mai târziu se va numi *establishment*, lui

1. A. Preiss, *s. v.* pamphlet, în Jean-Pierre Beaumarchais, Daniel Couty, Alain Rey, *Dictionnaire des littératures de langue française*, IIIe tome (M–R), Bordas, Paris, 1999, pp. 1805–1806.

2. Georges Vignoux, „L’argumentation pamphlétaire: effets de sens, effets de pouvoir“, *Études littéraires*, vol. II, nr. 2/1978, p. 283.

Courier i se datorează una din primele arte poetice ale pamfletului universal, construcția dialogată numită *Pamfletul pamfletelor* (1824). Odată cu el, o nouă dimensiune se adaugă acestui discurs implicat în social: cea a esteticului. Ca să fie util, pamfletul trebuie, așa cum scrie Courier, să fie și frumos – o frumusețe pusă tot în slujba indignării împotriva nedreptăților lumii: „Frumusețea care confiscă sau neagă drepturile poporului nu e frumusețe, e un simulacru”¹.

Modernitatea e veacul de aur al pamfletului: din gazetărie, unde intrase, firesc, drept gen combativ („cine spune pamflet spune opoziție“, scrie Balzac în *Monographie de la presse parisienne*, la 1842²), el trece în literatură și rămâne acolo pentru multă vreme. Eticheta de „gen de graniță“, la fel ca marele reportaj, de pildă, de acum datează; nu întâmplător, vârsta pamfletului francez de vârf (cu Octave Mirbeau, Léon Bloy, Léon Daudet) e vârsta mării literaturi franceze: a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Odată cu intrarea în literatură, pamfletul primește cea mai rezistentă etichetă a sa: aceea de „fapt de stil“. Modernitatea literară îi fixează literaritatea în zona prelucrării estetice a invectivei: pamfletul devine literar dacă invectiva e „stilizată“, trecută prin procedee figurale³. Pamfletul este, în această vârstă a sa, mai

1. Jean-Pierre Lautman, „Paul-Louis Courier et le pamphlet: une symbiose littéraire“, *Cahiers de l'Association internationale des études françaises*, nr. 60/2008, p. 107.

2. *Les Journalistes: Monographie de la presse parisienne*. Disponibilă la http://www.leboucher.com/pdf/balzac/b_bal_j.pdf. Consultată la 12.06.2016.

3. Un exemplu de aplicare subtilă, erudită și cu totul autonomă a acestei supraștii a stilului e capitolul pe care N. Balotă îl dedică pamfletului arghezian în *Opera lui Tudor Arghezi*, 1979. Pentru N. Balotă, arta majoră a vizionarului pamfletar nu se reduce la o simplă calofilie verbală; totuși, el subordonează întreaga operă pamfletară unui principiu de atotputernicie a stilului (vezi titlul capitolului

degrabă „stil pamfletar“: înainte de a avea o gramatică a lui, el are, de foarte devreme în discursul critic, o stilistică.

După ce le capătă pe amândouă, la sfârșitul anilor 1980, pamfletului i se redescoperă rădăcinile: este recuperat dinspre domeniul istoriei reprezentărilor, al „studiului [...] felului în care oamenii înțeleg și își reprezintă prin cuvinte lumea în care trăiesc [...], urmărind ideile, practicile textuale, instituționale, sociale, culturale în pluralitatea lor, ca reprezentări ale realității“¹. În lunga sa istorie, începând cu satirele antice și cu oratoria de tribună, pamfletul e, covârșitor, un discurs social al înfruntării: o probă a actualității, un denunț al relei alcătuirii din lumea prezentului, un protest direct, public și vehement. E născut din indignarea în fața nedreptăților și nu se dă înapoi de la nimic, riscând totul ca să le demaște. Discurs protestatar încă de la începuturile sale, pamfletul e mai întâi o expresie violentă a vocii colective și anonime, parte a istoriei mari.

Puțină etimologie

Pentru explicarea cuvântului *pamflet* se invocă de obicei două ipoteze: una (preluată și de dicționarele de specialitate românești) descriind termenul drept o adaptare a unui nume propriu din literatura latină de secol XII, cealaltă explicând

despre pamflet: „Arta de a spurca frumos“: „nu insul flagelat, ci limba violentată este obiectul propriu al manevrei pamfletare“ (*op. cit.*, ed. a II-a., Editura Eminescu, București, 1997, p. 422).

1. Mihai Cojocaru, Cristian Ploscaru, „Cuvinte, ironii, moravuri. Preliminarii la o istorie a pamfletului politic în Principatele Române“, în Andi Mihalache, Alexandru Istrate (coord.), *Romantism și modernitate: Atitudini, reevaluări, polemici*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza“, Iași, 2009, p. 615.

apariția numelui de pamflet printr-un fenomen de hiperetimologie greacă, pornind de la două cuvinte grecești ale căror sensuri ar răspunde scopului și funcției pamfletului: *pan* (tot) și *phlégo* (a arde).

Prima ipoteză etimologică stabilește că termenul a rezultat din *Pamphiletus* (diminutiv de la Pamphilus, personaj din comedia latină în versuri, datând din secolul al XII-lea, *Pamphilus seu de Amore*). Substantivul e atestat mai întâi în Anglia, cu sensul de „scriere satirică scurtă”. Chaucer îl scria cu *e* final în cartea a treia din *The Testament of Love*¹, iar primul tipograf englez, Caxton, îl ortografa *paunflet* și îi dădea o etimologie franco-fantezistă: *par un fil*. Pentru un etimologist englez din sec. al XVI-lea, etimologia e mai rațională: cuvântul ar veni de la *paulm*, forma veche a lui *palm* (palmă, căușul mâinii), ceea ce se apropie de sensul obiectual al „foii volante care încape în palmă”, un *palme feuillet*. Ipoteza hiperetimologică a „arderii de tot” e pusă în circulație în secolul al XIX-lea, prin definiția din *Dictionarul enciclopedic* al lui Ch. Saint-Laurent (1842)², care l-ar fi găsit, sub forma *pamphlectos*, în scrierile lui Sofocle și Athenaeus Naucratis.

În franceză, odată cu enciclopediștii, cuvântul este admis în dicționarele Academiei (păstrând încă indicația de imprimat recent, ca în *Dictionnaire philosophique* al lui Voltaire, la 1764 – „broșură care în engleză se numește pamflet”³),

1. *Apud* Eugène Lerminier, „Le pamphlet”, *Revue de Deux Mondes*, vol. 14, aprilie–iulie 1846, pp. 5–30.

2. *Dictionnaire encyclopédique usuel*, sous la direction de Charles Saint-Laurent, Magen et Comon, Paris, 1842, *apud* Georges Vignoux, art. cit.

3. *Apud* Yvonne Bellenger, „Le pamphlet avant le pamphlet: le mot et la chose”, *Cahiers de l'Association internationale des études françaises*, nr. 36/1984, p. 87.

având sensul de scriere volantă de dimensiuni reduse, care atacă un personaj îndeobște cunoscut. „Lucrul“ precedă însă cu mult cuvântul prin care e desemnat, iar denumirile trimit la practica foarte răspândită a denigrării: *libelle diffamatoire* (din latinescul *libellus*, cărticică), destinate a răspândi zvonurile despre viața intimă a unui om politic, *slanderous papers*, folosite în luptele dintre puritani și anglicani, sau *placard*, text scris și lipit în locuri vizibile – cum e cazul pamfletului antipapal care ajunge până la ușa apartamentului regal din Amboise și care va naște în 1534 cunoscuta *Affaire des placards*. Tot un *placard*, „cântec rânjind de biata domnie“, pe care târgoveții îl ascultă cu hohote, lipește pe ușa bisericii și Răzvan din drama istorică a lui Hasdeu, fixând prin el începuturile reprezentării literare a genului la noi. La acestea se adaugă lunga serie de termeni formați prin procedeul derivării de la un nume propriu: *mazarinadele*, de la numele ministrului apropiat de Richelieu, *poissonadele*, pamflete antiroyaliste, derivate de la numele de față al marchizei de Pompadour, Jeanne Antoinette Poisson, sau *pasquinadele*, pamflete italiene antipapale ce se afișau în inima orașului, lângă Palazzo Braschi, pe statuia lui Pasquin, personaj satiric al Romei secolului al XIV-lea.

Epoca sa de glorie franceză se întinde de-a lungul întregului secol al XVII-lea, când producția de pamflete ajunge la peste patru mii de titluri în perioada domniei lui Ludovic XIV¹.

1. Vezi Robert Darnton, *Le diable dans un bénitier: L'art de la calomnie en France, 1650-1800*, traduit de l'anglais (États-Unis) par Jean-François Sené, NRF Essais, Gallimard, Paris, 2010. O mărturisire a cercetătorului american ni se pare cu totul potrivită pentru o caracterizare foarte cuprinzătoare a tipului de pamflet din epocă: „Când am citit aceste texte, le-am considerat jignitoare, tendențioase, indecente, perverse, dar foarte plăcute la lectură; acesta este motivul pentru care se vindeau atât de bine“ (p. 23).

Un astfel de pamflet franțuzesc, folosit ca substitut de presă politică și de propagandă în disputele religioase dintre catolici și protestanți și în conflictele din interiorul familiei regale, arăta ca o broșură cu 5-6 pagini, circulând sub forma unor foi volante, ușor de citit și de dat mai departe (de unde apropierea fonetică de termenul *palme-feuillet*). Tipărită pe ambele fețe ale unei foi de hârtie ieftină, uneori cu reproduceri de gravuri în lemn, împăturită de trei ori și vândută în librăriile populare din Rue Saint Jacques și din Quartier Latin, ca și prin colportori, „opera“ pamfletară era, de cele mai multe ori, o operă colectivă și anonimă (doar 10% erau semnate de autori plătiți „la bucată“, de obicei preoți sau avocați, clienți ori aliați ai actorilor din înfruntările politice)¹.

De la „libelă difamatorie“ către „adăpost convenabil“

Modelul Courier se va impune și în spațiul pamfletului românesc al începutului de secol XIX, odată cu activitatea pamfletară a lui Ionică Tăutu. Până să intre, la 1871, în glosarul lui Laurian și Massim, termenul (scris deseori *panflet*) apare în dicționare de uz general², având un sens apropiat de cel din spațiul francez al secolului al XVII-lea: „cärtică scrisă asupra cuiva defăimând“. Termenii românești în uz rămân multă vreme cei de *ocară*, *calomnie*, *injurie*, *sfadă*, *diatribă* ori *filipică*. La 1837, într-o scrisoare adresată tatălui său, Mihail Kogălniceanu își apără volumul *Histoire de la Valachie, de la Moldavie et des Vlaques transdanubiens*

1. Jeffrey K. Sawyer, *Printed Poison: Pamphlets, Propaganda, Faction Politics, and the Public Sphere in Early XVIIIth c.*, University of California Press, Berkeley, 1990, p. 3.

2. Pah. T. Stamati, *Dicionărașu românescu de cuvinte tehnice și altele greu de înțeles*, întâia edițiune, Iași, 1851.

cu o negație fermă: e convins, și e gata să-i arate și lui Vodă Alexandru Sturdza, că n-a scris „un *libelle diffamatoire*“, adică, translează prompt Iorga, care citează fragmentul, un pamflet de defăimare¹. Tot Kogălniceanu se va apăra, într-un acid schimb de replici cu G. Sion, de eticheta jignitoare de „pamfletist“, fixând înțelesurile termenului la 1855: „Pamfletist aș fi fost dacă m-aș fi atins de personalități, dacă m-aș fi pus a cerceta cauzele individuale [...]. Pamflet este scrierea dumitale, domnule Sion, care, fără a-ți cerca capacitatea reală, studiile asupra materiei [...], într-un articol sărac de idei, în care aroganța ține locul talentului, ignoranța pe acela al cunoștințelor, trivialitatea locul stilului, ai lovit simțământul onestului, ai jignit morala publică. Cu Dicționarul Academiei Franceze în mâini, îți întâmpin în sfârșit că pamflet nu poate să fie decât scrierea dumitale, care, precum singur ai recunoscut, a tratat în stil burlesc o chestie națională și socială.“²

Nicolae Bălcescu este considerat primul autor care folosește în scris cuvântul *pamflet*³, într-o scrisoare către C.A. Rosetti, la 6 noiembrie 1851. Referindu-se la conflictele dintre taberele pro și contra I. Heliade-Rădulescu, Bălcescu se întrebă: „ce o să ziceți mai mult decât ceea ce ai zis tu în acel pamflet?“⁴. Un an mai târziu, Vasile Alecsandri îi scrie

1. N. Iorga, *Istoria literaturii române în veacul al XIX-lea: De la 1821 înainte*, vol. II: *Epoca lui M. Kogălniceanu (1840–1848)*, ediție și note de Rodica Rotaru, prefață de Ion Rotaru, Editura Minerva, București, 1983, p. 25.

2. M. Kogălniceanu, „Răspunsul unui Pamfletist către un Moralist“, *România literară*, nr. 16, 30 aprilie 1855, p. 196.

3. C. Munteanu, *Pamfletul ca discurs literar*, Editura Minerva, București, 1999, p. 21.

4. N. Bălcescu, *Opere*, vol. IV: *Corespondență*, Editura Academiei, București, 1964, p. 276.

lui N. Bălcescu că revista lui, *România literară*, a fost interzisă de cenzură din cauza unui articol citit drept pamflet antidinastic: „Este adevărat că nenorocitul meu jurnal a fost desființat până a nu se naște măcar, și aceasta din mai multe pricini, unele mai dobitocești decât altele. Una din rezoanele pentru care mi-au închis gazeta a fost articolul tău *Răzvan-vodă*, carele, fiindcă a fost scris de tine, s-a socotit de către domnul Știrbey ca un pamflet împotriva lui.”¹

La începutul veacului XX termenul se impune definitiv, până la a da numele unei rubrici de ziar: în *Protestarea* (1906), George Ranetti semnează săptămânal o rubrică de Pamflete, sub pseudonimul Spiriduș². În sfârșit, în interbelic, termenul se impune ca atare în titlul ori subtitlul periodicelor: în 1937, de exemplu, Pavel Nedelcu scoate la Iași un săptămânal numit *Arc. Literatură și pamflet*. Pe lângă destul de cunoscutul număr tematic din *Viața literară*³, trebuie să menționăm, doar de dragul adevărului istoriei literare, o gazetă provincială ce se revendică integral de la genul pamfletar: *Jurnalul nostru, pamflet râmnicean*. E vorba de o gazetă efemeră (la Biblioteca Academiei Române există un singur număr, primul, din 20 iulie 1925), importantă aici doar pentru că își asumă îndrăzneț diferența dintre o definiție comună,

1. Apud I. Hangiu, *Dicționarul presei literare românești 1790-2000*, ed. a III-a, Editura Institutului Cultural Român, București, 2004, p. 596.

2. *Ibidem*, p. 183.

3. *Viața literară*, an III, nr. 75/25 februarie 1928, număr închinat pamfletului. Semnează: Al. Bădăuță, „În loc de «Medalion». Rânduri despre pamfletul românesc”; Em. Bucuța, „Pamfletul în slujba societății”; G. Călinescu, „Giovanni Papini, pamfletar”. I. Valerian, redactorul-șef al revistei, îi interviează (așezând răspunsurile, complet opuse, în coloane paralele) pe E. Lovinescu și Tudor Arghezi, iar N. Crevedia pe Pamfil Șeicaru.